

НОВИ САД - На данашњи дан 1395. године у Бици на Ровинама погинуо је Краљевић Марко, у склопу турских вазалних јединица у борби против влашког војводе Мирче. Као најстарији син и наследник краља Вукашина Мрњавчевића, после очеве погибије 1371. у Маричкој бици против Турака, наставио је да влада српским областима око Призрена, Скопља и Прилепа. Поузданих података о његовом животу и владавини готово да нема, али га је епска поезија идеализовала као узор јунаштва, витештва и честитости и као заштитника нејаких.

Данас је петак, 17. мај, 137. дан 2013. До краја године има 228 дана.

1510 - Умро је италијански сликар Сандро Ботичели, који је радио религиозне и алегоријске композиције, посебно је познат по ликовима Богородице с малим Христом. Његов цртеж је елегантан и узнемирен, ликови идеализовани, а цело дело прожето је меланхолијом и лирским расположењем. Дела: "Поклоњење краљева", "Пролеће", "Рођење Венере", илустрације за "Божанствену комедију" Дантеа Алигијерија.

1749 - Рођен је енглески лекар Едвард Џенер, проналазач вакцине против великих богиња, чиме је утемељио модерну имунологију. Уочио је да људи заражени крављим богињама не добијају велике богиње ни у време епидемија и после две деценије рада у мају 1796. успешно је вакцинисао једног осмогодишњег дечака. Његова вакцина убрзо је у целом свету прихваћена као поуздана заштита од смртоносних великих богиња.

1809 - Француски цар Наполеон I издао је декрет којим је припојио папску државу.

1838 - Умро је француски политичар Таљеран (Шарл Морис де Таљеран Перигор), човек чије је име постало синоним за бескрупулозност. Првобитно, био је свештеник. Као представник трећег сталежа и председник Уставотворне скупштине, која је заседала од 1789. до 1791, издејствовао је да скупштина секуларизује црквена имања и претвори их у национална добра. Током Француске револуције постајао је временом умеренији и емигрирао је после проглашења републике 1792. Вратио се 1796. и у време Директоријума и владавине цара Наполеона I био је шеф дипломатије. Предвиђајући слом Бонапартизма, издао је цара и ступио је у контакт с руским царем Александром I и

аустријским канцеларом Клеменсом Метернихом. У првом периоду Рестаурације Бурбона био је 1814. и 1815. председник владе, а у време Јулске монархије амбасадор у Лондону од 1830. до 1834.

1866 - Умро је француски композитор Ерик Сати, противник импресионизма и поборник специфичног упрошћеног музичког израза. Посебно је гајио хумор и гротеску. Дела: балет "Природа", клавирске композиције "Хладни комади", "Осушени ембриони", "Три комада у облику крушке".

1900 - Рођен је ирански верски вођа ајатолах Рухолах Хомеини, који се 1979, после збацивања шаха (цара) Мохамеда Резе Пахлавија, вратио у Иран из избеглиштва. Владао је до смрти 1989, успоставивши теократску аутократију. Пропагирао је извоз исламске револуције, што је довело до подршке појединим исламским терористичким гупацијама широм света.

1911 - Рођена је америчка филмска глумица ирског порекла Морин О'Саливен, позната по улогама Тарзанове партнерке Џејн у серији филмова с Џонијем Вајсмилером. Филмови: "Тарзан и његова другарица", "Тарзан и његов син", "Тарзанова највећа авантура", "Тарзан у Њујорку", "Високи човек", "Дејвид Коперфилд", "Ана Карењина", "Браћа Маркс на тркама", "Кардинал Ришеље", "Понос и предрасуде".

1917 - Умро је српски војсковођа војвода Радомир Путник. У два српско-турска рата од 1876. до 1878. командовао је Рудничком бригадом и Ветерничким одредом, које су се истакле на Јавору, Кревету, Великом Шиљеговцу, Ђунису, око Пирота, приликом ослобађања Ниша, Врања и Гњилана. У Српско-бугарском рату 1885. био је начелник Штаба Дунавске дивизије, а 1890. постављен је за помоћника начелника Главног генералштаба. У програм обуке старешина увео је решавање тактичких задатака на Вишој школи Војне академије, у којој је предавао тактику и генералштабну службу. Команда над Шумадијском дивизијском облашћу поверена му је 1893. али му је 1895. одузета и 1896. пензионисан је под сумњом да сарађује с Радикалном странком. Реактивиран је 1903. и од тада се налази на месту начелника Главног генералштаба као и министра војног 1904, од 1906. до 1908. и 1912. У Првом балканском рату као начелник Штаба Врховне команде знатно је допринео победи српских армија у Кумановској, а затим у и Битољској бици октобра и новембра 1912. У Другом балканском рату 1913. правремено је распоредио и припремио војску, предвидевши бугарски напад, што је било одлучујуће за тријумф у Брегалничкој бици. У Првом светском рату 1914. вештим маневрисањем и груписањем главнине српских снага допринео је сламању надмоћних аустроугарских трупа у Церској и Колубарској бици. Руководио је повлачењем српске

војске 1915. осујетивши низом маневара намеру немачке Врховне команде да је у садејству с бугарским и аустроугарским трупама опколи и уништи. Савезници су га претходно онемогућили да превентивним ударом спречи Бугарску да ступи у рат на страни Централних сила. Током повлачења српске војске тешко је оболео и упућен је у Француску на лечење, где је умро.

1935 - Умро је француски композитор Пол Дика, професор Париског конзерваторијума, који се инспирисао класичном традицијом, обогативши је утицајем касноромантичара и импресиониста. Дела: оркестарски скерцо "Чаробњаков ученик", опера "Аријадна и Плавобради", кореографска поема "Пери".

1940 - Немачка је у Другом светском рату окупирала главни град Белгије Брисел.

1946 - Због сарадње с немачким нацистима, председник владе Румуније у Другом светском рату Митри Антонеску осуђен је на смрт.

1954 - Врховни суд САД оспорио је правило из 1896. да образовање треба да буде "одвојено али једнако", чиме је одбачена расна сегрегација у државном школском систему.

1957 - Египат је забранио израелским трговачким бродовима пролаз кроз Суецки канал.

1965 - Између САД и Велике Британије обављен је први трансатлантски ТВ пренос програма у боји. Амерички комерцијални телекомуникациони сателит "Ерли бирд" преносио је емисију америчке ТВ мреже НБЦ "Нови поглед на стару Енглеску".

1974 - У три експлозије аутомобила-бомби у центру Даблина погинуло је 32 људи.

1987 - Ирачки ратни авион "Ф-И мираж" испалио је две "егзосет" ракете на амерички војни брод "Старк" који је патролирао Заливом, усмртивши 37 и ранивши 62 морнара.

1991 - Руска федерација независних синдиката одбацила је одлуку совјетског председника Михаила Горбачова о забрани штрајкова.

1994 - У Малавију су одржани први вишепартијски избори, на којима је власт изгубио председник Камузу Банда који је три деценије диктаторски управљао том афричком државом.

1995 - Победник председничких избора у Француској Жак Ширак преузео је дужност шефа државе, обећававши да ће улити нов елан нацији раздираној неједнакошћу и незапосленошћу.

1997 - У Киншасу, главни град Заира (сада Конго), ушле су побуњеничке снаге, чији је вођа Лоран Кабила преузео власт као нови шеф државе, дан после бекства из Киншасе председника Мобутуа. Кабила је објавио да је име земље Заир промењено у Демократска Република Конго.

1999 - Изборе у Израелу добио је вођа Лабуристичке партије Ехуд Барак, чиме је окончана трогодишња владавина премијера Бењамина Нетанјахуа, лидера десничарског Ликуда, што је значило нови подстрек мировном споразуму Израела с Палестинцима.

2004 - председавајући ирачког владајућег Савета, шиитски вођа Абдул Захра Отман Мухамед, убијен је у самоубилачком нападу аутомобилом-бомбом у Багдаду. У нападу је погинуло још осам људи.

2007 - Влада Дубаија наградила је са 50.000 дирхама (13.600 долара) 63-годишњег Пакистанца Мохамеда Назјера, баштована, зато што никада, током 28 година рада, није закаснио на посао. Награда одговара висини 49 његових једномесечних плата.

2007 - Роналду Дагету (43), који је од 1982. шест пута проглашаван кривим за вожњу у пијаном стању, суд државе Њујорк је изрекао казну доживотне робије због "смртоносног

непоштовања околине".

2007 - Свечаним потписивањем Акта о канонским везама између Московске патријаршије и Руске цркве у дијаспори (Заграничне) окончан је вишедеценијски раскол Руске православне цркве. Милиони Руса су током и после грађанског рата (1917. - 1924.) напустили Русију, због неслагања с новим поретком. У Константинопољу су 1920. избегли руски архијереји, оформили Високу црквену управу у дијаспори. На челу те групације, као најстарији јерарх, налазио се митрополит кијевски и галички Антоније (Храповицки). Средиште заграничне руске цркве налазило се од 1921. у Србији (Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца) у Сремским Карловцима (због тога је често називана и "карловачка"). У Карловцима је одржан и Први руски црквени сабор у дијаспори. Због подршке обнови монархије у Русији под Романовима однос са патријаршијом у Москви био је непомирљив. Митрополит Антоније је до смрти живео у Србији, умро је августа 1936. и сахрањен је у крипти Иверске капеле у Београду. И после уједињења Руска црква у дијаспори задржава административну аутономију, али је успостављено духовно, еухаристиско и мистично јединство.

2009 - Објављени су резултати парламентарних избора у Кувајту на основу којих је обелодањено да се, први пут у историји те земље, међу 50 посланика налазе и четири жене. Женама у Кувајту је 2005. године дато право да гласају и да буду биране.

2009 - Умро је Марио Бенедети, уругвајски књижевник и један од највећих латиноамеричких писаца. Аутор преко 80 збирки песама, новела, есеја и позоришних комада, Бенедети је постао познат романом "Одмор" (1960.) који је преведен на чак 19 језика. Био је друштвено ангажован, године 1971. основао је "Покрет 26. март" левичарску коалицију која је деценијама доцније преузела власт у Уругвају.

(Танјуг)